

PASTORALE

„Hristos, Lumina cunoștinței” Cuvânt pastoral la Nașterea Domnului

† LAURENȚIU

**DIN MILA LUI DUMNEZEU,
ARHIEPISCOPUL SIBIULUI ȘI MITROPOLITUL ARDEALULUI**

**Cinului monahal, precucernicilor protopopi și preoți
și tuturor dreptcredincioșilor creștini ortodocși
din de Dumnezeu păzita noastră eparhie: har, milă, pace și spor
întru toate de la Dumnezeu, iar de la noi, arhierescă binecuvântare!**

„Și întru unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toți vecii... Care, pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om.” (Crezul ortodox)

Iubiții mei fii sufletești,

A sosit din nou și în acest an Praznicul mare și sfânt al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos în Betleemul Iudeii. Deschizând șirul zilelor sfinte de sărbătoare ale creștinilor din miezul iernii, el se prelungește, din slavă în slavă, cu sărbătoarea Tărierii împrejur a Domnului și a Anului Nou civil, încheindu-se în lumina praznicului Arătării și Botezului Domnului Hristos.

Despre importanța deosebită a Crăciunului și a celorlalte praznice, Sfântul Ioan Gură de Aur spunea atât de frumos:

„O sărbătoare se apropie, cea mai venerată și mai înfricoșătoare din toate sărbătorile, și pe care n-ar greși cineva dacă ar numi-o «mamă» a tuturor sărbătorilor. Care este aceasta? Nașterea lui Hristos după trup. Pentru că de la ea și-au primit obârșia și întemeierea Arătarea lui Dumnezeu, Paștele sfânt, Înălțarea și Cincizecimea. Căci dacă Hristos nu S-ar fi născut după trup, n-ar fi fost nici botezat, care este Arătarea lui Dumnezeu. N-ar fi fost nici răstignit, care este Paștele. N-ar fi trimis pe Duhul,

ÎPS Dr. Laurențiu Streza

care este Cincizecimea. Astfel încât de aici s-au născut pentru noi aceste sărbători, ca diverse râuri ce curg dintr-un izvor¹.

Iar zece ani mai târziu, Sfântul Filastrius, episcop al Bresciei din Italia, scria și el: „Pentru mântuirea noastră au fost așezate aceste în ordine patru zile ale anului de mare prăznuire: mai întâi cea în care S-a născut; apoi, douăsprezece zile după, cea în care S-a arătat; apoi cea în care a pățimit, a înviat și a fost văzut de Paști; și, în sfârșit, cea în care S-a înălțat la cer în preajma Cincizecimii, și care e desăvârșirea Biruitorului. Așadar, cine nu cunoaște și trece pe lângă una din acestea, se poate îndoi și de celelalte zile, neavând plinătatea adevărului. Noi însă prăznuim neîncetat, an de an, aceste patru timpuri săltând împreună și le ținem prăznuite întregi și neatine²”.

Iubiți credincioși,

Marile sărbători împăratești ale Bisericii sunt, așadar, pentru creștini tot atâtea prilejuri de a mărturisi liturgic credința în Domnul nostru Iisus Hristos, Cel întrupat, răstignit, înviat și înălțat, Mântuitorul lumii. Aceeași credință pe care creștinii ortodocși o mărturisesc de 1630 de ani la fiecare Sfântă Liturghie, rostind cu toții Crezul sau Simbolul de credință, stabilit de Sfinții Părinți de la primele două Sinoade Ecumenice ale Bisericii: cel de la Niceea, din anul 325, și cel de la Constantinopol, din anul 380:

„Și întru unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toți vecii... Cel ce pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri, S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om, S-a răstignit pentru noi pe vremea lui Ponțiu Pilat, a pățimit, S-a îngropat și a înviat a treia zi după Scripturi, S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui.”

Între marile sărbători ale Bisericii și Crezul nostru ortodox există deci o strânsă legătură teologică și duhovnicească. Această legătură devine însă tot mai puțin evidentă în lumea noastră, o lume tot mai indiferentă la sensurile credinței și vieții creștine; o societate pe care pluralismul valorilor o duce la acceptarea cu ușurință a sincretismelor religioase, a sectelor și a devierilor de la dreapta credință și viețuire creștinească. Cele cinci decenii de comunism și cei douăzeci de ani de consumism și globalizare au reușit să-i facă pe mulți români să uite sensul creștin al sărbătorilor Bisericii, și înainte de toate cel al Nașterii Domnului. De aceea, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2010 drept An omagial–comemorativ al Crezului ortodox în toată Patriarhia Română, chemându-i pe toți creștinii ortodocși la conștientizarea și aprofundarea credinței ortodoxe și apostolice în Hristos, așa cum este sintetizată în Simbolul de credință al Sfinților Părinți.

¹ *De beato Philogono* 3-4; PG 48, 752.

² *Liber de heresibus* 140; PL 12; 1273–1274.

Iubiți credincioși,

Cu toții cântăm în troparul marelui praznic de astăzi: „Nașterea Ta, Hristoase Dumnezeu nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței”. Și, într-adevăr, în peștera de lângă Betleemul Iudeii a răsărit lumina adevăratei cunoașteri a lui Dumnezeu. Cunoaștem acum taina mai presus de lume a lui Dumnezeu mai înainte de veci, Care Se face Prunc tânăr născându-Se om din Preacurata Fecioară Maria. Dumnezeuul infinit și atotputernic, Creatorul cerului și al pământului, devine Copilaș plâpând la sânul unei Mame iubitoare.

Iubirea lui Dumnezeu vine la noi sub chipul smerit al acestui Prunc născut în sărăcie și simplitate pentru a-l întâlni pe omul care își pierduse prin păcat nevinovăția prunciei, pentru a-i dărui blândețea, smerenia, simplitatea, nerăutatea și frumusețea originară.

„Iată semn dat vouă: veți afla prunc...”, le spun îngerii păstorilor, și astfel Pruncia lui Dumnezeu devine semnul puterii, al bunătății și înțelepciunii și smereniei Lui negrăite. Pruncul acesta S-a născut plin de tărie și de pricepere ca unul ce este: „Dumnezeu tare, stăpânitor, Domn al păcii” (Isaia 9:5), de care împărații lumii s-au temut, Căruia magii i-au adus daruri, însă El a venit în lume în chip smerit și s-a încins cu scutece pentru ca să slujească și să Se jertfească și să îl elibereze pe om de tirania diavolului, a păcatului și a morții.

De aceea, la opt zile de la nașterea Sa, Pruncului i se va da numele profetic de Iisus, care în limba ebraică înseamnă: „Dumnezeu mântuiește”. Și iată cum numele sfânt al Domnului nostru „Iisus Hristos” ascunde în el întreaga misiune și lucrare mântuitoare pentru care a venit în lume ca om Fiul lui Dumnezeu întrupat spre bucuria noastră, a tuturor credincioșilor. Fiindcă, așa cum mărturisim în Crez la fiecare Sfântă Liturghie, Domnul S-a întrupat și S-a făcut om „pentru noi și a noastră mântuire”, a cărei taină e înscrisă în însuși sfânt Numele Lui.

Aceasta e credința pe care strămoșii noștri daco-romani au primit-o de la Sfinții Părinți. Să ne aducem cu toții aminte în acest ceas de sărbătoare de lucrarea sfântă de evanghelizare pe care un bătrân sfânt a desfășurat-o printre străbunii noștri de la sudul Dunării, în chiar anii în care la Constantinopol Sfinții Părinți de la Sinodul II Ecumenic stabileau Crezul nostru ortodox. E vorba de episcopul Niceta de Remesiana, supranumit „apostolul dacilor”³. Îl evocăm aici din două motive. Mai întâi, fiindcă el a fost prăznuit ca sfânt încă din vechime în Biserica apuseană pe 7 ianuarie (în Biserica răsăriteană fiind pomenit în sinaxar pe 24 iunie). Iar în al doilea rând, pentru că pe

³ Cf. detalii la Pr. Șt. Alexe, „Sfântul Niceta de Remesiana și ecumenicitatea patristică din sec. IV și V”, în rev. *Studii Teologice*, nr. 7-8/1969 și Pr. Prof. I.G. Coman, „Profilul misionar și literar al Sfântului Niceta de Remesiana”, în *Scriitori bisericești din epoca străromână*, București, 1979, p. 93-174.

ÎPS Dr. Laurențiu Streza

1 iunie 1865 nemuritorul nostru înaintaş și părinte, mitropolitul Andrei Șaguna cel Mare și Sfânt, l-a așezat pe „Sfântul Niceta, apostolul Daciei” drept patron spiritual al Institutului pedagogic-teologic din Sibiu, azi Facultatea de Teologie de pe lângă reședința noastră mitropolitană.

De la Sfântul Niceta ne-a rămas o scurtă, dar exemplară explicare a Simbolului de credință⁴ scrisă într-o „Cărticică de învățătură” pentru geții și dacii ce se pregăteau acum 1600 de ani să primească Sfântul Botez și să intre în creștinism și în Biserica lui Hristos. Părăsind idolatria păgână și păcatele care-i legau de diavol și le înăbușeau sufletul, strămoșii noștri erau îndemnați să-L mărturisească pe Unicul Dumnezeu adevărat, cunoscându-L nu numai ca Dumnezeu Creator, ca iudeii, ci și ca Tată al Unui Fiu, Care este Născut din Tatăl mai înainte de veci. Numele Isus, spune Sfântul Niceta, înseamnă „Mântuitor”, iar Hristos „Rege”, și arată că El S-a întrupat pentru mântuirea noastră. Este o întrupare adevărată și o mântuire adevărată pe care Hristos o săvârșește în același timp ca om adevărat și Dumnezeu adevărat.

În finalul explicării Crezului, Sfântul Niceta ne adresează tuturor creștinilor următorul îndemn, pe care aș dori să vi-l pun la inimă vouă tuturor, iubiți credincioși:

„La Botezul nostru am făcut un «legământ cu Domnul», legământ (pactum) care e cuprins în acest Simbol, pe care îl mărturisim în fața îngerilor și a oamenilor. Sunt cuvinte puține, dar ele conțin toate tainele. Fiindcă au fost strânse pe scurt din toate Scripturile ca niște pietre prețioase puse la loc într-o cunună. Pentru ca mulțimile credincioșilor care nu știu carte sau, dacă știu, nu pot citi Scripturile din pricina ocupațiilor acestui veac, știindu-le pe acestea în inimă, să aibă pentru ei o suficientă cunoaștere mântuitoare. Astfel, preaiubiților, fie că umblați, fie că ședeți, fie că lucrați, fie că dormiți, fie că privegheați, în piepturile voastre să se învârtă această mărturisire mântuitoare! Ca, fie că priveghem, fie că dormim, împreună cu Hristos să trăim” (§ 13–14).

Lumina Nașterii Domnului, lumina cunoștinței Dumnezeului adevărat strălucește în Simbolul de credință ortodox, în Crezul credinței noastre apostolice din predania Sfinților Părinți ai Bisericii.

Iubiți frați creștini,

Încheiem reamintindu-vă cuvintele atât de inspirate și potrivite ale mitropolitului Andrei Șaguna cel Mare și Sfânt, din pastorala sa la Nașterea Domnului din anul 1859:

„Folosiți-vă, iubiți creștini, de această lumină a cunoștinței care a răsărit lumii creștine prin Nașterea lui Iisus Hristos, ca să nu rămâneți în întunericul neștiinței. Precum magii cei de la răsărit s-au povățuit de lumina stelei ce li se ivise și au aflat

⁴ „De Symbolo”, trad. rom. Pr. Șt. Alexe, *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-2/1974, p. 63-69.

pe Hristos și I se închină, așa și voi să aveți învățăturile Sfintei Maicei noastre Biserici, care vă povățuiește, ca să puteți afla pe Hristos astăzi și să I vă închinați. Cetiți Scripturile și ascultați-le, ca să vă răsară și vouă lumina cunoștinței și să puteți afla pe Hristos. Astăzi Hristos nu Se mai naște, nici nu Se mai culcă în peștera Betleemului; astăzi Hristos Se naște și Se culcă în inima curată a celui ce crede în El. Să aveți pe lângă credința voastră, inimă curată, și atunci inima voastră va fi peștera Betleemului, în care Se va sălășlui Hristos. Astfel să vă fie credința voastră, credincioșilor creștini, și atunci Dumnezeu va asculta rugăciunile voastre, căci ochii Domnului privesc spre credință.”

Să ne trezim, așadar, iubiți credincioși, și să ne întoarcem la Dumnezeu, să-L rugăm cu căldură prin post și prin pocăință sinceră ca să nu își întoarcă fața Lui de la noi și să ne trimită nouă mila Sa pentru a scăpa de toate cursele cele cumplite ale diavolului. Să luptăm pentru păzirea curăției noastre sufletești, dar și a copiilor noștri. Să le dăm copiilor noștri hrana sufletească de care au nevoie, să veghem creșterea lor, să îi deprindem de mici cu paza sfințelor porunci, cu mersul la biserică, să ne străduim să îi scoatem cu ajutorul rugăciunii, a Sfintei Spovedanii și a Sfintei Euharistii din toate capcanele și cursele celui rău oferindu-le ca alternative la seducțiile modernismului o viață cât mai aproape de Dumnezeu și de natură, precum și o viață de adevărată comuniune de iubire în familie.

Al Vostru arhipăstor și rugător fierbinte către Dumnezeu,

† Dr. LAURENȚIU STREZA,
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Dată în Reședința noastră mitropolitană din Sibiu,
în preajma sărbătorii Nașterii Domnului, 2010